

Fakulteta za komercialne in poslovne vede

VZPOSTAVITEV DRUŽBENO
SPREJEMLJIVEJŠEGA IN ODGOVORNEGA
IGRALNIŠKEGA TURIZMA

Seminarska naloga pri predmetu Igralništvo

Avtor: Tomaž Glišovič in Ivana Tuta

Vpisna številka: 1401095001 in 1401115011

Mentor: mag. Dušan Luin

Tolmin, 18.3.2012

KAZALO

1. UVOD	3
2. DRUŽBENE DILEME PRI UPRAVLJANJU IGRALNIŠTVA.....	4
3. VPRAŠANJA DRUŽBENE ODGOVORNOSTI NA PODROČJU IGRALNIŠTVA	6
4. ODGOVORNO IGRALNIŠTVO IN EU.....	8
5. ODGOVORNEJŠI PRISTOP SKUPAJ S POSPEŠENO INTEGRACIJO	9
6. MOŽNI NAČINI UVAJANJA SISTEMA ODGOVORNEGA IGRALNIŠTVA V EU	11
7. STANJE NA PODROČJU ODGOVORNEGA IGRALNIŠTVA V SLOVENIJI	12
8. PRIPOROČILA ZA UVEDBO DRUŽBENO ODGOVORNEGA IGRALNIŠTVA.....	14
9. ZAKLJUČEK.....	16
VIRI.....	17

1. UVOD

Za seminarsko nalogo sva se s kolegico odločila obdelati temo igralništva in kako ga v okolje vključiti kot bolj sprejemljivega in odgovornejšega.

Igralništvo se je razvilo iz, človeštvu že od nekdaj poznanih, iger na srečo. Sprva so se igrali s koščicami, nato so izumili kocko, igrali so se z lesenimi kartami, kasneje s kartami iz papirja in v sodobnejših časih ljudje igrajo igre kot so ruleta, poker, igralni avtomati, loterije,.... Vsem igram je skupno, da so jim od nekdaj pripisovali nek višji pomen, zato je obrazložiti povod, zakaj ljudje igrajo skoraj nemogoče. Do nedavnega so bile zaradi skušnjav, ki jih igre na srečo prinašajo, skoraj povsod na meji dovoljenega. Tako smo bili v različnih obdobjih deležni prohibicij proti igram na srečo, nekatere izjeme so to dovolile in tako omogočale razvoj igralništva. Igralništvo se je razvilo do te mere, da je z zakonodajo pridobilo status normalne gospodarske dejavnosti. To pa ne pomeni, da ga ljudje prav tako sprejemajo kot normalen, neškodljiv pojav. V družbi so še vedno prisotni družbeni zadržki do igranja, do ljudi, ki igre igrajo in do izvajanja iger na srečo. Zadržki prihajajo predvsem iz naslova neskladnosti s tržnimi principi ostalih dejavnosti in ne delujejo kot ostale podjetniške dejavnosti, ker s svojim delovanjem lahko povzročajo določene posledice, ki niso pozitivne za družbo. Govorimo o zasvojenosti s hazardiranjem ali pa prevelikemu zadolževanju posameznikov, odsotnosti od družine, dela in ostalih opravil, ki trpijo zaradi igre. Zaradi tovrstnih posledic je igralništvo v večini državah monopol, ki ga podrobno nadzirajo in regulirajo, v izogib ilegalnemu delovanju, pranju denarja, zaščititi igralcev pred prevarami, zmanjšanje možnosti za nastanek zasvojenosti, zaščititi posebno ranljive skupine in nenazadnje razvijati igralništvo v skladu z družbeno sprejetimi cilji. V nadaljevanju naloge bova govorila o načinih kako igralništvo na bolj prijazen način približati družbi.

2. DRUŽBENE DILEME PRI UPRAVLJANJU IGRALNIŠTVA

V sodobnih sistemih so vse dejavnosti, ki lahko povzročajo družbene stroške, običajno pod bolj intenzivnem nadzorom. Učinke, ki jih neka dejavnost povzroča, so v različnih razvojnih fazah v družbi različno vrednotene. Prav tako pa v različnih stopnjah razvoja družbe opažamo različne odnose do iste dejavnosti. Igralništvo kot dejavnost lahko primerjamo s tobačno industrijo, ko si politika še nedavno tega ni predstavljala, da bo prišlo do situacije, ko bo morala zakonsko prepovedovati kajenje na določenih mestih. Prišlo je do javnih razprav o zdravstvenih učinkih, zdravljenja posledic kajenja, čistoče zraku in tudi davčnih virov. Tobačna industrija se na razprave ni odzvala, oziroma dokaj arogantno, kar je družbo privedlo do odpora, ki je prisilil politiko, da prične z zakonodajnimi omejitvami. Da se igralničarjem ne bi bilo treba učiti na lastnih napakah, je to dober primer, da pravočasno dojame in razume svojo pozicijo v družbi (Luin in drugi 2009, 3).

Na odnos do igralništva vplivata še dva močna dejavnika. To sta povezanost iger z religijo in napačnega načina vodenja te dejavnosti v preteklosti. Sprva so menili, da je igranje greh, nato se je skozi zgodovino odnos do igranja mehčal in prerasel v toleranco do grde razvade igranja in šele v zadnjih petdesetih letih smo z razvojem množičnega igralništva v Las Vegasu priča igralništvu kot povsem normalna oblika sprostitev in le del turistične ponudbe. V Evropi nam bolj poznano obliko igralništva predstavlja Monte Carlo, vendar z razliko, da je ta destinacija še vedno na voljo le bogatejšemu sloju. V Sloveniji so leta 1997 sprejeli strategijo razvoja igralništva, ki naj bi težil k lasvegaškemu konceptu razvoja in ponudbe, ampak v realnosti še danes ne delujemo popolnoma v tej smeri (Luin in drugi 2009, 4).

Drug močan vpliv pa so lastniki in način vodenja igralnic v preteklosti, ko je bilo z igralnicami povezanega veliko »umazanega« denarja, igralnice pa so vodili ljudje iz sveta kriminala. V Nevadi so tovrstne zgodbe preprečili s strogo zakonodajo, ki omogoča obratovanje igralnic le ljudem brez kriminalnega ozadja. Prav zaradi tega je tudi drugod po svetu igralništvo monopol v rokah države (Luin in drugi 2009, 4).

Dramatičen razrast hazardiranja ob koncu 20. in začetku 21. stoletja, nas poziva, da se osredotočimo tudi na posledice za zdravje posameznika in skupnosti. Igralništvo je že

globoko poseglo v življenje prebivalcev Slovenije, vendar za enkrat ostaja njegov vpliv še popolnoma neraziskan. V svetu, zlasti v razvitih državah je problem hazardiranja že dokaj raziskan in je bilo na tem področju s strani javnozdravstvenih institucij že marsikaj storjenega. V Sloveniji je bila izvedena leta 2003 do sedaj edina raziskava o patološkem hazardiranju, kar kaže na majhno ozaveščenost na tem področju (Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica 2007).

Po podatkih Urada RS za nazor prirejanja iger na srečo je igralnice in igralne salone v letu 2003 obiskalo 2,7 milijona ljudi, od tega je bilo 90% tujih gostov. Večja udeležba državljanov Slovenije je pri klasičnih igrah na srečo, ki jih prirejata Loterija Slovenija in Športna loterija, saj je kar 12 do 20% populacije rednih igralcev, kar pomeni, da najmanj enkrat sodelujejo pri eni od iger, 45% pa je takšnih, ki igrajo občasno. Odprto ostaja vprašanje kolikšen delež Slovencev se udeležuje iger na srečo v sosednji Italiji ter, koliko jih dostopa do iger na srečo preko svetovnega spleta (Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica 2007).

Javnozdravstveno stališče pravi, da igralništvo prinaša tako koristi kot slabosti. Slabosti ali škodo povezano s hazardiranjem predstavlja kriminal, bankrote, nasilje v družini in patološko hazardiranje, torej negativne socialne, psihološke in zdravstvene posledice. Hazardiranje pa prinaša tudi koristi za družbo, ki lahko izboljšajo duševno zdravje in ekonomski razvoj (Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica 2007).

Ko odpravimo vsa vprašanja, ki slabijo odnos družbe do igralništva, se moramo vprašati še, najverjetneje ključnega vprašanja, in sicer ali si želimo dejavnost, ki nam bo prinašala kratkoročne ekonomske koristi, ali pa hočemo graditi na dejavnosti, ki bo dolgoročno uspešna in pozitivno vplivala na okolje v katerem poslujemo. Ekonomska učinkovitost je sicer hitro izmerljiva in dosegljiva, ampak ob nastopu odpora družbe do te dejavnosti kaj hitro postane ta učinkovitost irelevantna in z upiranjem ljudi nima več trdne osnove za ekonomski uspeh. Podobna situacija se je zgodila v tobačni industriji, ki sva jo opisala zgoraj, zato se morajo igralničarji tega zavedati in čim bolj težiti k trajnostnemu razvoju in dobrim odnosom z družbo.

3. VPRAŠANJA DRUŽBENE ODGOVORNOSTI NA PODROČJU IGRALNIŠTVA

Država lahko igralniško dejavnost regulira na dva načina. V primeru velikih notranjih trgov, kjer največji del gostov predstavljajo domači igralci, države omejujejo število igralnic z izdajo minimalnega števila koncesij in tako onemogočajo možnost igre na vsakem koraku. Davki so v tem primeru visoki. V državah z majhnim notranjim trgom pa skušajo igralništvo uporabiti kot podporo in spodbudo za razvoj širše turistične ponudbe, z prevlado tujih gostov (Luin in drugi 2009, 2).

O družbeno odgovornem igralništvu se v času, ko je bila igralniška dejavnost močno omejena, dostopna le redkim igralcem in namenjena predvsem sproščanju finančno dobro stoječih gostov le skozi igro in posledično ustvarjanju dobička, ni govorilo. Do nedavnega je stanje na tem področju stagniralo, danes pa smo priča povečanju obsega igralniške ponudbe, ki je zaradi lasvegaškega tipa igralnic, dostopna širši populaciji. Igra vedno več ljudi, ki ne spadajo v finančno višje situirane kategorije in jim izguba pri igri že predstavlja problem. Pojavljati so se začeli socialni problemi, ki jih je povzročila nekontrolirana igra na srečo in že lahko govorimo o družbenih posledicah igralništva (Luin in drugi 2009, 3).

Tako bi ustrezno pravno ureditev iger na srečo lahko razdelili na tri sklope:

- predpisi so v dokumentih, kot tudi v praksi zastavljeni na realnih temeljih igralniške politike s prioriteto izvajanja družbeno odgovornega igralništva,
- predpisi so zastavljeni s ciljem izvajanja odgovornega igralništva, vendar se tovrstne norme v praksi ne izvajajo
- igralniška politika je že pri sami zasnovi idejno zgrešena, zasleduje kratkoročne cilje in za lastne prebivalce proizvaja nepregledne negativne posledice (Luin in drugi 2009, 5).

Pravna ureditev igralništva je po vsej Evropi dokaj podobna in zasnovana na enotnih temeljih. S pojavom interneta pa se je pokazal dodaten problem, ko država nima več zmožnosti nadzirati ves spletni prostor, vse udeležence in dogajanje v njem. V zadnjih letih se namreč drastično povečuje število spletnih igralnic, loterij in stavnic, ki so legalne nekatere pa tudi ne

in prav te predstavljajo velik problem za obdavčitev in varovanje družbe pred neomejenimi možnostmi za igro (Luin in drugi 2009, 5).

Tudi pri nas igralništvo predstavlja pomemben del turistične dejavnosti, ampak se moramo zavedati možnih negativnih posledic in delati na tem, da igralnice izkoristimo kot vzvod za izboljšanje turizma ne samo način za ekonomsko rast.

4. ODGOVORNO IGRALNIŠTVO IN EU

Do pojava javno odprtih razprav o vplivu igralništva na družbo, je bilo pravno vodenje igralništva, področje prepuščeno vsaki članici EU posebej. Ko se je vpliv igralništva razširil na širšo množico in k temu dodatno prispeval razvoj internetnih igralnic, se Evropa že sprašuje kako bi morala naravnati sistem, da bi preprečila nepravilen razvoj in posledice.

Enotna analiza igralniške dejavnosti med članicami EU ni mogoča, če odnosi do igralništva niso usklajeni na enaki osnovi. Prav tako je nadzor EU posamezne članice otežen, saj je ureditev za enkrat izključna pristojnost vsake članice posebej. Edina veljavna pravna podlaga, ki velja za vse članice je tako imenovana »Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti« (PES). Določene zadevne člene te pogodbe si lahko razlagamo kot igralniško dejavnost in tako pridemo do omejevanja igralniške ponudbe v skladu z javnimi interesi in ciljem preprečevanja goljufij, kriminala in zaščite igralcev. Vsaka članica zakonodajo na tem področju ureja sama, vendar je v osnovi omejena tudi s strani EU, ki se ima pravico pogojno vmešavati v tovrstne razprave. Namen PES-a je preprečiti napačno delovanje članic in popolno neodvisnost na tem področju.

Vzrok za to skrb pa je dejstvo, da določene članice, zaradi finančnih motivov, dovoljujejo tudi preveliko stopnjo negativnih posledic za družbo. Hkrati pa takšnim dejanjem močno nasprotujejo, če je prisotna igralnica iz drugega fiskalnega območja in zato obdavčena drugje. Razvidno je da so nekatere članice predvsem ekonomsko usmerjene in pripravljene tvegati družbeno zdravje za voljo večjih prilivov v državno blagajno. S pojavom interneta so se težave občutno povečale.

Ker se zadeve zapletajo že na nacionalni ravni posameznih članic, skuša EU poenotiti zakonodajo igralniške dejavnosti in tako zaščititi interes vsakega evropskega državljana na enakopraven in pravičen način (Luin in drugi 2009, 6).

5. ODGOVORNEJŠI PRISTOP SKUPAJ S POSPEŠENO INTEGRACIJO

Regulacijo v smislu odgovornega igralništva moramo vedno gledati z dveh vidikov. Ko govorimo o »landbased« ponudbi je regulacija mogoča. Internetno igralništvo pa je kljub prepovedim nemogoče regulirati. Igralci so, bolj kot kadarkoli prej skoraj popolnoma nezaščiteni, zlasti če sem prištejemo še raznoliko zakonodajo glede oglaševanja igralniških storitev. Celó v svetovnem merilu, ne le v evropskem, države še nimajo ustrezne zaščite pred delovanjem spletnega igralniškega trga. Zakonodaje so neprilagojene, nedosledne in zastarele.

V EU celo Evropska komisija ne more ali ne zna ničesar ukreniti, da bi na zanesljiv način zaščitila svoje prebivalce. Internetni operaterji upoštevajo standarde odgovornega igralništva samo toliko, kolikor strogo zakonodajo imajo v državi ustanovitve. Kljub temu je razveseljivo dejstvo, da nekatere večje internetne igralniške družbe zadovoljujejo več kot maksimum postavljenega standarda odgovornega igralništva in se celo združujejo v različna združenja, ki promovirajo odgovorno prirejanje iger na srečo

Smiselno bi bilo, da se na skupnem evropskem nivoju doseže generalni konsenz glede minimalnih zahtev za vse operaterje, ne glede iz katere članice prihajajo. S tem vprašanjem bi se moral ukvarjati varuh integracijskih procesov v EU, to je Evropska Komisija, članice pa bi ji morale dati pristojnosti za odločanje in določanje smernic za vzpostavitev skupnih načel in minimalnih standardov za prirejanje iger na srečo na družbeno odgovoren način. Na ta način bi bili izpolnjeni minimalnimi standardi odgovornega igralništva, ki jih mora izpolnjevati vsak operater, istočasno bi se prenašala vloga varuha družbenega zdravja na evropski nivo.

V obdobju prevladujočega »land base« igralništva je imela država izključno pristojnost, danes pa imajo države le pogojno pravico odločanja na tem področju, odvisno od tega koliko so racionalne pri zakonskem normiranju. Z razvojem internetnega igralništva in tehnoloških možnostih dostopa do različnih spletnih igralniških aplikacij je nujen podroben strokovni pristop in ustrezna pravna ureditev, kar bo za države pomenilo minimiziranje nepričakovanih in nepredvidenih posledic. S tem bi, poleg zaščite igralcev, omogočili vzpostavitev enakih

normativov in splošnih osnov za morebitne nadaljnje korake k usklajenemu ali poenotenemu delovanju evropskega igralniškega trga.

6. MOŽNI NAČINI UVAJANJA SISTEMA ODGOVORNEGA IGRALNIŠTVA V EU

Težnja prenašanje skupnih načel v vse zakonodaje Članic ponuja najboljšo rešitev s tem, da se na evropskem nivoju sprejme direktiva, ki bi bila usklajevalne narave. Potrebno bi bilo ustanoviti strokovno telo, ki bi ga sestavljali uveljavljeni strokovnjaki iz različnih Članic. Strokovni organ bi zbiral strokovne vire s področja iger na srečo in oblikoval splošne smernice za bodočo direktivo. Moral bi obdelati politično zelo občutljivo temo, kar terja temeljito proučevanje, utemeljeno na čim več strokovnih virih, ki bi morali biti pregledno prikazani. Gre za proces stalnih usklajevanj in upoštevanj mnenj, ki bi prišle s strani političnih krogov članic.

Po sprejemu same direktive bi postale tako oblikovane norme pravno obvezujoče za vse Članice, da jih v predvidenem (dveletnem) času prenesejo v svoje nacionalne zakonodaje. Direktiva bi tako vsebovala mere, ki bi bile primerjalno-pravni prerez vseh najbolj učinkovitih sredstev za izvajanje take politike. (Luin in drugi 2009, 8)

Predlagan model ni edina rešitev za zaščito igralcev na evropskem nivoju, predstavlja pa določeno stopnjo pravne zaščite prebivalcev Evrope. Gre za poenotenje standardov, ki veljalo za prirejanje iger na srečo v celotni EU, ne glede na to, kakšen sistem iger na srečo imajo posamezne Članice, in ne glede na to, kako je urejen. V tej fazi, ko se Članice ne želijo odpovedati suverenosti na področju prirejanja iger na srečo, tak korak ne bi bistveno vplival na morebitne kasnejše spremembe stališč.

7. STANJE NA PODROČJU ODGOVORNEGA IGRALNIŠTVA V SLOVENIJI

Odgovorno igralništvo pomeni, da je v osnovi vsak sam odgovoren za svoja početja. V igralništvu prihaja do zasvojenosti, zato mora zakonodaja pred nevarnostmi in negativnimi posledicami igranja zaščititi ranljive skupine, še zlasti mladoletne in vzdrževane osebe.

Zgled nam je lahko država Švica, ki je med prvimi v zakonodajo uvedla pogoje za socialno varno igranje in vzpostavila enovit sistem prepovedi in samo prepovedi ter uvedla terapevtsko službo za zdravljenje igralcev. Igralniško zakonodajo so sprejeli šele zatem.

Z uvedbo takega koncepta imajo igralci svobodno izbiro, istočasno pa so ozaveščeni o pasteh, problemih in rešitvah. Igralci morajo razumeti naravo igre na srečo, se zavedati pomena slučajna verjetnost in se znati odgovorno obnašati, ko vstopajo na polje rekreacije, ki ob upoštevanju prave mere, človeku da tudi veliko zadovoljstvo. Davki, ki jih igralci samoumevno plačujejo za igralniške storitve, pa so tudi dobrodošli za državno blagajno.

Slovenija se srečuje z nedoraslostjo v zagotavljanju trajnostnega razvoja te dejavnosti. Nedomišljeno je bila sprejeta zakonodaja, ki je z velikim številom koncesij za igralne salone močno približala igranje domači populaciji, namesto da bi pospeševala razvoj turističnega igralništva s pomembnimi vsebinami za tuje in bolj oddaljene goste.

V Sloveniji je obseg igralniške ponudbe v fazi, ko le »veliki premiki« sprožijo občutek zasičenosti, kot se je to zgodilo ob napovedani investiciji Hit-Harrah's in je neformalno združenje KOI ostro nasprotovalo tej investiciji. Nasprotno pa porast ponudbe, ki je razpršena, okolje še ne čuti kot grožnjo. To je zanimiv fenomen, ki bi ga bilo potrebno bolj temeljito raziskati, saj ta reakcija na veliko in ne reakcija na majhno ponudbo, predstavlja svojstven paradoks, ki z drobno igralniško ponudbo ustvari več problematičnih igralcev kot turistični igralniški kompleks.

Poudariti je treba, da je družba HIT, kot največji ponudnik igralniških storitev, uvedla lasten sistem za omejevanje vstopov, za ozaveščanje igralcev, za napotitve k terapevtu in sistem za izvajanje prepovedi in samo prepovedi. S spremembo zakona, ki je v pripravi, naj bi se uvedla

obveza vseh koncesionarjev, da morajo upoštevati prepovedi vstopa za igralce, ki so to prepoved vzpostavili sami pri katerem koli koncesionarju ali ki jo je po nalogu posameznega igralca uvedel UNPIS. Žalostno pa je dejstvo, da iz naslova plačanih dajatev država še ne uvaja financiranje terapevtske in svetovalne dejavnosti za zasvojenca.

8. PRIPOROČILA ZA UVEDBO DRUŽBENO ODGOVORNEGA IGRALNIŠTVA

Za uvedbo družbeno sprejemljivega igralniškega turizma, ki bo temeljil na cilju trajnostnega razvoja lahko izpostavimo naslednje točke:

- Na podlagi celovite družbeno ekonomske analize pripraviti novo strategijo razvoja igralništva. Pri tem naj sodelujejo strokovnjaki različnih strok, ki bodo znali uravnotežiti ta razvojni model.
- Družbeno poslanstvo igralništva je razvoj izvozno usmerjene turistične ponudbe, povečevanje zaposlenosti, spodbujanje ekonomskega razvoja okolja, ne pa v smeri nabiranja dodatnih davkov od populacije, ki živi v bližini igralniških ponudnikov.
- Vzpostaviti fiskalno politiko, ki bo v funkciji pospeševanja »turističnega igralništva« in omejevanja ne turistične igralniške ponudbe.
- Ločiti razvojno in nadzorno funkcijo tako, da se vzpostavi novo strokovno in politično kompetentno telo, ki spremlja dogajanja na tem občutljivem področju in pripravlja ustrezne zakonske rešitve.
- Vzpostaviti aktivno koncesijsko politiko, da bo lahko država načrtno razvijala igralništvo in podeljevala koncesije najboljšim ponudnikom, ki jih bo izbirala na mednarodnih razpisih.
- Za vse koncesionarje se zahteva, da so kapitalsko organizirani kot delniška družba s kapitalom in z lastniki, ki lahko zagotovijo pošten odnos do upravljanja te za državo in uporabnike občutljive dejavnosti. S tem v zvezi se odpravi tudi dvojnost koncesije in dvojnost kapitalske strukture kot velja sedaj.
- Zakonsko je potrebno uvesti celovit sistem »družbeno odgovornega igralništva in socialno varnega igranja« kjer se določi obveznosti države, koncesionarjev in igralcev.
- Pripraviti in izvajati program osveščanja ljudi o naravi igre na srečo, da bi se zavedali, da je igra na srečo igra na srečo, ne pa, da bi si domišljali, da je igranje investiranje v prihodnje donose. Igranje je rekreacija, za katero je potrebno plačati ceno kot za vsako rekreacijo in pri plačevanju storitev v naprej vkalkuliramo možen in vzdržen obseg porabe.

- Vzpostaviti sistem licenc za upravljalške, vodilne in odgovorne funkcije v igralništvu. Kandidati morajo dokazati da poznajo dejavnost, da so usposobljeni za ustrezna dela in da so družbeno kredibilni in pošteni (»properandfit«)
- Zagotoviti je potrebno, da postanejo ključni podatki o igralništvu javno dostopni, tako na agregatni ravni kot na ravni koncesionarja. Med te podatke štejemo število zaposlenih, število obiskov igralnice, domače in tuje obiskovalce, obseg igralniške potrošnje in obseg druge neigralniške turistične potrošnje v igralniških kompleksih, plačani davki in koncesnine ter obseg naložb v igralniško in v turistično infrastrukturo.
- Sprejeti kodeks igralniške dejavnosti v Sloveniji, kodeks upravljalcev, regulatorjev in nadzornikov igralništva, kodeks lastnikov kapitala igralniških družb, kodeks igralniškega managementa in zaposlenih v igralništvu, kodeks oglaševanja igralniških storitev in kodeks igralcev iger na srečo (Luin in drugi 2009, 10).

9. ZAKLJUČEK

Nekoč so bile igre na srečo domena bogatejšega sloja, danes pa vse bolj postajajo atraktivna tematska turistična ponudba, ki je dostopna širšemu krogu ljudi. Države, ki znajo podpreti igralniški turizem, imajo velike možnosti za ustvarjanje visoke dodane vrednosti v okolju, kjer se razvija, če le znajo pripraviti ponudbo, ki ni namenjena le domači populaciji. Izvozno usmerjeni igralniški turizem zato prinaša družbeno ekonomske koristi. Ob vsem tem pa ne smemo biti usmerjeni samo na blaginjo posameznikov, zagotavljati je potrebno predvsem družbeno blaginjo, da ekonomija služi sociologiji in ne obratno.

V Sloveniji so že poznani dobri primeri izvozno usmerjenega igralniškega turizma. Podjetje HIT npr. ponuja turistične produkte, ki nadgrajujejo osnovno igralniško ponudbo, kot so igralniško zabavišni produkti, gastronomska ponudba, športni turizem (kajakaški center na Soči, jadralno padalstvo na Trnovski planoti, igrišče za golf), kongresni turizem (dvorani v igralnici in hotelu Perla), wellness in kulturno zgodovinski turizem. Igralniški turizem na ta način ustvarja bistveno več dodane vrednosti in malo negativnih učinkov. Žal pa razvojna politika, ne glede na sprejete strateške usmeritve, bolj podpirala razvoj igralništva za fiskalne namene. Odgovorna politika mora vzpostaviti pristojen organ, ki se ukvarja s spremljanjem in razvojem igralništva. Dejavnost morajo voditi usposobljeni, družbeno kredibilni ljudje, ki imajo tudi pravi odnos do družbenega okolja, in si prizadevajo na ravni države zagotoviti sistem socialno varnega igranja z ozaveščanjem igralcev, vzpostavitev enotnega sistema prepovedi in samo-prepovedi in z razvojem in financiranjem terapevtskih storitev in sprejemanjem zakonodaje v zvezi s promocijo. Z razvojem družbeno odgovornega igralništva se igralci lahko predajo zadovoljstvu in užitku v skladu z družbeno sprejemljivimi pravili in s svojim početjem ne škodijo sebi, niti drugim, ki so od njih odvisni.

» Igralniška strategija mora v večji meri upoštevati enega najpomembnejših ciljev, da naj bo slovensko igralništvo izvozno in turistično usmerjeno, tako da bodo tuji gosti potrošili denar tudi izven igralnic, ne pa namenjeno izključno izživljanju igralske strasti in kovanju zasebnih podjetniških profitov »nosilcev« državnih koncesij. Iz pasivne koncesijske politike je potrebno preiti na aktivno, koncesije pa naj dobijo tisti, ki so finančno in moralno kredibilni v

ponudbi pa naj predstavijo za posamezna okolja najboljše razvojne projekte« (Predstavitev mnenj strokovne javnosti o Osnutku strategije razvoja iger na srečo v Sloveniji).

VIRI

Luin, Dušan, MassimoManzin in Dženeta Cizelj. 2009. *Vzpostavitev družbeno sprejemljivejšega in odgovornega igralniškega turizma.*

Igralništvo kot predmet prostočasne ponudbe na Goriškem in v Vipavski dolini. Dostopno prek: <https://share.upr.si/fhs/PUBLIC/diplomske/Bratina-Tjasa.pdf> (15. marec 2012)

Predstavitev mnenj strokovne javnosti o Osnutku strategije razvoja iger na srečo v Sloveniji. Dostopno prek: <http://www.lampret-consulting.si/podjetje/977> (15. Marec 2012)

Zavod za zdravstveno varstvo Nova Gorica 2007. Dostopno prek: www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.../ZZV_NG_2007.doc (13. marec 2012).